

Ба шурои диссертатсионии 6D. КОА-003 назди
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
(734025, шаҳри Душанбе, к. Бунӣ Ҳисорак,
Бинои таълимии №7)

Тақриз

ба автореферати диссертатсионии Давлатзода Меҳроҷиддин Хайриддин дар мавзӯи «Такмили низоми баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудити маблағҳои буҷетӣ: назария, методология ва амалия», ки барои барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.08 – Баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит

Дар шароити рақамикунонии иқтисодиёт афзун намудани ҷунин усулҳо ба монанди кушодани ҷунин платформаҳо, технологияи абрӣ, ҷоринамоии шакли ягонаи пешниҳоди ҳисоботи молиявӣ дар шакли электронии XBRL бо назардошти нигоҳдошти маҳзани методологии баҳисобгирӣ зарур мебошад. Ин амал имкон медиҳад, ки методҳои дар баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудити маблағҳои буҷетӣ истифодашаванда самаранокии худро нигоҳ доранд, ки аз самтҳои такмили низоми баҳисобгирии муҳосибӣ дар шароити рақамикунонӣ гузариш ба шакли электронии ҳисобдорӣ мебошад. Афзалияти ин усули муҳосибот дар шароити рақамикунонӣ ин автоматизатсия, назорати селоби пулҳо дар низом ва ғайраҳо мебошад. Дар шароити маҳдуд будани захираҳо таъмини шаффофияти иҷрои буҷет ва воқуниши фаври ба инҳироф аз нишондиҳандаҳои нақшавӣ хеле муҳим аст. Низомҳои автоматикунонидашудаи мониторинг дар асоси коркарди ҷараёни маълумот ва сценарияҳои таҳлили пешакӣ муайяншуда на танҳо барои муайян кардани хавфҳо ва қонуншиканиҳо, балки инчунин барои гузаронидани таҳлили ояндабинӣ имкон медиҳанд, ки ин қабули қарорҳои идоракунии асоснокро осон кунанд. Ҷунин низомҳо метавонанд дар якҷоягӣ бо платформаҳои харидҳои электронӣ, идоракунии қарзи давлатӣ ва тақсмоти интиқолҳо фаъолият намуда, низоми ягонаи назорати молиявиро ташкил намоянд. Муаллиф дар саҳифаи 41 автореферат қайд менамояд, ки яке аз самтҳои асосии табдили рақамӣ таҳия ва татбиқи платформаи ягонаи ҳамгирошудаи баҳисобгирии муҳосибии маблағҳои буҷетӣ мебошад.

Чунин низом бояд тамоми марҳилаҳои раванди буҷет – аз банақшагири ва тақсимои захираҳо то иҷро ва омодагии ҳисоботро муттаҳид созад. Муҳити ягонаи рақамӣ мутобиқати маълумотро миёни муассисаҳо таъмин мекунад, такрори иттилоотро аз байн мебарад ва ҳамкориҳои байниидоравиро сода менамояд. Дар баробари ин, таъмин намудани сохтори модули зарур аст, ки барои миқёсдигаркунии низом ва мутобиқ кардани он ба тағйирот дар доираи пойгоҳи меъёри ва ниёзҳои истифодабарандагон имконият медиҳад (сах.41).

Муаллиф дуруст қайд менамояд, ки бартариҳои ҷорӣ намудани технологияҳои рақамӣ дар баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит дар бахши давлатӣ мусаллам мебошанд: автоматикунории равандҳо таъсири омили инсониро коҳиш медиҳад, саҳеҳӣ ва қиёспазии ҳисоботро зиёд намуда, хароҷоти вақт ва захираҳои молиявиро кам ва имконияти таҳлили муассисаҳои буҷетиро васеъ мекунад. Муҳим он аст, ки воситаҳои рақамӣ вазифаҳои назоратии давлатро тақвият дода, эътимодно ҳама аз ҷониби шаҳрвандон ва ҳам шарикони байналмилалӣ ва донорҳо зиёд мекунанд.

Инчунин қайд намудан ба маврид аст, ки истифодабарии ин усул ба коҳишёбии сатҳи фасод низ оварда мерасонад ва сатҳи шаффофияти истифодабарии маблағҳои буҷетиро баланд мебардорад.

Умуман, аз гузориши масъала ва раванди пайдарҳамии иҷроии кори диссертатсионӣ бар меояд, ки муаллиф масъаларо дуруст дарк намуда тавсияҳои судмандро ҷиҳати беҳтарсозии усулҳои баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит дар шароити муосир манзур намудааст.

Дар баробари бартариҳо барои беҳтарсозии сифати диссертатсия ва ганигардони ҷанбаҳои назариявӣ амалии он як қатор тавсияҳо пешкаш менамоям:

- Агар муаллиф аз натиҷаи таҳқиқоти илмӣ олимони ватанӣ, ки дар самти баҳисобгирӣ ва аудити маблағҳои буҷетӣ асарҳои худро нашр намуданд ва ё рисолаҳои номзадӣ ё докторӣ

навиштаанд истифода намуда, хулосаю пешниҳодҳои худро асосноктар менамуд сифати кор беҳтар мегардид;

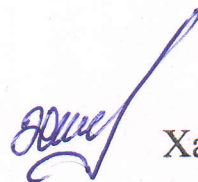
- Дар автореферати диссертатсия агар муаллиф оид ба нишондиҳандаҳои самаранокии истифодабарии маблағҳои буҷетӣ агар муаллиф ояндабинӣ менамуд мазмуни кор боз ҳам беҳтар мешуд.

Эродҳои овардашуда хусусияти тавсиявӣ доранд ва сифати баланди кори анҷомдодашударо кам намеkunанд. Мақолаҳои ҷоп намудаи муаллиф муҳтавои рисолаи диссертатсиониро пурра нишон медиҳанд. Автореферати Давлатзода Меҳроҷиддин Хайриддин «Такмили низоми баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудити маблағҳои буҷетӣ: назария, методология ва амалия», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.08 – Баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит бо назардошти талаботи Низомномаи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид таҳияи диссертатсия ва автореферат омода карда шуда, ба талаботи бандҳои Низомномаи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба додани дараҷаи илмии доктори илмҳои иқтисодӣ ҷавобгӯ буда, ҳуди муаллиф Давлатзода Меҳроҷиддин Хайриддин барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси болозикршуда сазовор мебошад.

Муқарриз:

Доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор,

Ректори Донишгоҳи давлатии Данғара

Хайрзода Ш. Қ.

Имзои Хайрзода Ш.Қ. - ро тасдиқ мекунам:
Сардори шуъбаи кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлатии Данғара

Тоирзода С.Т.

Суроға: вилояти Хатлон, ноҳияи Данғара, кӯчаи марказӣ №25

10.10.2025